

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA. Llengua Catalana i Literatura 4t ESO

0. INTRODUCCIÓ

El departament de Llengua Catalana i Literatura per al curs 2018/2019 està format per les professores i els professors següents: Catalina Deyà Simonet, cap d'estudis adjunta; Eulàlia Carbonell, cap d'estudis; Maria Contestí, cap de departament; Simó Casanova Gual, professor; Maria Pons, professora; Francesc Xavier López, professor. Catalina Deyà Simonet és cap d'estudis adjunta (10 hores), i a més impartirà les classes de llengua i literatura a 2 grups de 1r d'ESO (6 hores) i 1 grup de llengua i literatura de 2n d'ESO (3 hores).

Eulàlia Carbonell és cap d'estudis (15 hores) i impartirà les classes de llengua i literatura a un grup de 1r d'ESO (3 hores).

Maria Contestí Darder és cap de departament (3 hores) i coordinadora del Club de Lectura (2 hores) i impartirà les classes de llengua i literatura a dos grups de 1r d'ESO (6 hores) i tres grups de 2n d'ESO (9 hores).

Per altra banda, Maria Pons impartirà les classes d'àmbit sociolingüístic a un grup de 3r de PMAR (9 hores), una tutoria de 3r de PMAR (1 hora), un grup de 1r d'ESO (3 hores), dos grups de 2n d'ESO (6 hores).

Simó Casanova impartirà les classes de llengua i literatura a tres grups de 4t d'ESO (10'5 hores), una tutoria a 4t ESO (1 hora), un grup de 3r d'ESO (3 hores), 2 hores de PALIC i la coordinació de Comissió lingüística (1 hora).

Francesc Xavier López impartirà les classes de llengua i literatura a dos grups de 3r d'ESO (6 hores), una tutoria a 3r ESO (1 hora), un grup de 4t d'ESO (4 hores), PALIC (6 hores) i la coordinació del Programa Intercat (1 hora).

Per a l'elaboració d'aquesta programació se seguirà el Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableixen els currículums de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears, amb especial atenció als articles del decret i a la part de Llengua Catalana i Literatura.

Les reunions de departament es duran terme els dimecres a 5a hora i sempre que sigui necessari es convocarà una reunió extraordinària.

1. Seqüenciació de continguts per cursos

Quart curs

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

Continguts

Escoltar

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, acadèmic, social i àmbit laboral.

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Observació i comprensió del sentit global de debats, col·loquis, entrevistes i converses espontànies de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que regulen la comunicació.

Parlar

Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció de textos orals.

Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic i dels instruments d'autoavaluació en pràctiques orals formals o informals.

Coneixement, comparació, ús i valoració de les normes de cortesia de la comunicació oral que regulen les converses espontànies i altres pràctiques discursives orals pròpies dels mitjans de comunicació. El debat.

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

Continguts

Llegir

Coneixement i ús progressiu de tècniques i estratègies de comprensió escrita.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits en relació amb l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Actitud progressivament crítica i reflexiva davant de la lectura.

Ús progressivament autònom dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.

Escriure

Coneixement i ús de les tècniques i estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió.

Esriptura de textos propis de l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral.

Esriptura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Interès per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge, com a forma de comunicar les experiències i els coneixements propis, i com a instrument d'enriquiment personal i professional.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

Continguts

La paraula

Observació, reflexió i explicació dels valors expressius i de l'ús de les diferents categories gramaticals, amb especial atenció a l'adjectiu, als diferents tipus de determinants i als pronoms.

Observació, reflexió i explicació dels valors expressius i de l'ús de les formes verbals en textos amb diferent intenció comunicativa.

Observació, reflexió i explicació de l'ús expressiu dels prefixos i sufixos, reconeix aquells que tenen origen grec i llatí, i explica el significat que aporten a l'arrel lèxica i la seva capacitat per a la formació i creació de noves paraules.

Observació, reflexió i explicació dels diferents nivells de significat de paraules i expressions en el discurs oral o escrit.

Utilització de diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital sobre la normativa i l'ús no normatiu de les paraules i interpretació de les informacions lingüístiques que proporcionen els diccionaris de la llengua: gramaticals, semàntiques, registre i ús.

Les relacions gramaticals

Observació, reflexió i explicació dels límits sintàctics i semàntics de l'oració simple i la composta, de les paraules que relacionen els diferents grups que en formen part i dels seus elements constitutius.

Coneixement, ús i valoració de les normes ortogràfiques i gramaticals, reconeixement del seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi en l'escriptura per obtenir una comunicació eficient.

El discurs amb especial atenció als discursos expositius i argumentatius.

Observació, reflexió i explicació de l'ús de connectors textuais i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals (substitucions pronominals) com lèxics (el·lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims).

Les varietats de la llengua

Coneixement dels diferents registres i factors que incideixen en l'ús de la llengua en diferents àmbits socials i valoració de la importància d'utilitzar el registre adequat segons les condicions de la situació comunicativa.

Llengua i societat

Coneixement i reflexió de la variació lingüística: geogràfica, social, funcional i històrica.

Coneixement de la llengua estàndard i el registre formal. Comprensió del procés d'estandardització.

Coneixement i reflexió de llengües de l'Estat espanyol i normativa legal.

Coneixement de l'estatut jurídic de les llengües a les Illes Balears.

Coneixement i reflexió de les llengües d'Europa, estudi de la planificació i dels processos de normalització en aquests països.

Coneixement i observació envers la situació sociolingüística actual.

Coneixement i descripció dels aspectes més elementals de la situació sociolingüística i legal de les llengües de l'Estat espanyol.

Coneixement de les normes que regulen la relació democràtica entre parlants de les diverses llengües de l'Estat.

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

Continguts

Pla lector

Lectura lliure d'obres de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels seus propis gustos i interessos literaris i la seva autonomia lectora.

Introducció a la literatura a través dels textos.

Aproximació a les obres més representatives de la literatura catalana dels segles XIX i XX als nostres dies a través de la lectura i explicació de fragments significatius i, si és

el cas, d'obres completes.

Creació

Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos del segle XX, i utilització de les convencions formals del gènere seleccionat amb intenció lúdica i creativa.

Consulta de fonts d'informació variades per dur a terme treballs adequats.

2. Objectius específics de l'àrea.

La matèria de llengua catalana i literatura de l'educació secundària obligatòria té els objectius següents:

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua catalana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiar-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la seva participació en les creacions culturals. A fi que sigui possible que, al final de l'educació secundària obligatòria, s'utilitzi normalment i correctament la llengua catalana.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat

acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.

7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.

8. Comprendre i crear textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.

9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.

10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.

11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.

12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica

13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.

14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.

15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.

16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.

17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura,

música...).

18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua catalana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.

19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

3. Orientacions metodològiques:

- Mètodes i propostes didàctiques

Els departaments de Llengua catalana i de llengua castellana treballen en un currículum integrat de llengües, que eviti les repeticions innecessàries de continguts i que, alhora, faci que els alumnes siguin conscients que poden aprofitar el que saben d'una llengua per l'altra. Per aquest motiu planificam l'ensenyament de les llengües del currículum de manera coordinada. Les hores de reunió de departament coincideixen, la qual cosa ens facilita la feina.

El currículum preveu el treball en competències. Per això cal seguir una **metodologia** que tengui com a finalitat que els alumnes siguin competents. Per això, els **criteris metodològics** parteixen d'aquest punt i se centren en quatre factors: l'alumnat, els objectius, el professorat i les activitats.

ALUMNAT
Es realitzarà un diagnòstic inicial que permeti conèixer quin és el punt de partida a nivell de coneixements, habilitats o valors dels alumnes, a partir dels quals es podrà seguir al màxim el seu ritme d'aprenentatge i de maduració.
Durant les classes se cercarà afavorir maneres d'ensenyar i d'organitzar el treball a l'aula que faciliten atendre la diversitat .
La motivació comporta la implicació de l'aprenent en el procés d'ensenyament/aprenentatge, el fa ser element actiu en la presa de decisions i

interessar-se en l'assoliment dels objectius.

Els aprenents han de ser conscients que únicament ells poden fer possible el seu **propí aprenentatge**. Han de desenvolupar la capacitat de treball autònom i que implicar-se en l'autoavaluació, reconèixer que els aprenentatges de llengua que realitzen són útils i que les activitats que realitzen tenen sentit i s'encaminen a la consecució dels objectius.

Esperam dels alumnes que segueixin les directrius del professorat, que participin activament en les activitats, que cooperin en la realització de les tasques i en el desenvolupament del procés global d'ensenyament/ aprenentatge.

OBJECTIUS

Tenint en compte la diversitat de l'alumnat, la consecució dels objectius serà diferent, sense oblidar mai els mínims. Es treballaran des del començament tots els aspectes bàsics de la llengua escrita, el lèxic, la gramàtica, la literatura, la sociolingüística i l'expressió oral, ja que és un dels punts febles de l'alumnat.

Es donarà un enfocament comunicatiu i funcional a l'àrea, ja que el llenguatge és la base del desenvolupament integral de la persona, facilita el coneixement de l'entorn sociocultural i és l'instrument indispensable per al procés d'aprenentatge. Potenciarem les quatre destreses bàsiques: escoltar, parlar, llegir i escriure; i es farà servir una metodologia activa que tenguí en compte la diversitat quant a capacitats, interessos i necessitats.

Per tot això, quant a la forma de treballar a l'aula, ens proposem fer **classes fonamentalment comunicatives**, és a dir, sessions a les quals l'alumne utilitzi la llengua, tant per parlar com per escriure, escoltar i llegir. Aquest enfocament exigeix de la nostra part un esforç per abandonar el costum de monopolitzar el discurs, donant a l'alumne la possibilitat que sigui qui esdevingui el protagonista. L'aprenent ha de ser el centre.

L'aula ha de ser considerada com un espai d'aprenentatge quasi total. Tant els alumnes com els professors haurien de convertir en habitual el fet d'aprofitar per l'aprenentatge totes les situacions que es produeixin dins l'aula.

Tant en **llengua oral** com **escrita**, a l'hora de treballar els objectius procedimentals, se seguirà el següent procés:

-Observació, lectura i audició de textos de diversos tipus, models, registres...

-Anàlisi dels textos.

-Planificació i producció de textos propis.

En les activitats d'expressió oral i escrita hi intervenen aspectes relacionats amb l'autoestima, la visió del món, la capacitat d'argumentar amb la paraula, la relació amb els altres, com s'assumeix el risc d'equivocar-se, la seguretat en un mateix per emetre opinions, etc. Així, cal tenir en compte les estratègies d'aprenentatge individuals, l'autoregulació del propi procés d'aprenentatge i la tria adequada d'activitats d'aula.

Les activitats destinades a l'**expressió oral** no necessàriament han de suposar una ruptura en la dinàmica habitual de la classe; s'aprofitaran les situacions orals que crea la mateixa dinàmica de les classes (comentaris de textos, de lectures, de notícies; exposicions: de temes, de treballs, etc.; participació en: debats, col·loquis, grups de treball, etc.; exercicis de creació: narrar una història de forma improvisada, relatar una notícia, dramatitzar una situació, etc).

La lectura constitueix un factor primordial per al desenvolupament de les competències bàsiques. Entenem la lectura de textos literaris no sols com a font de nous coneixements, sinó també com a plaer, com a eina que permet l'apropament a la ficció, a l'estètica i a l'art literari. A través de les obres de la literatura es pot potenciar la lectura i refermar l'hàbit lector, ampliar el repertori lèxic, crear opinions, comprendre dimensions de la cultura pròpia i de les altres, estructurar el pensament. També pot ajudar a desenvolupar l'actitud crítica, la fantasia i el gust estètic i pot permetre crear a l'aula contextos favorables per al debat literari i l'activitat creativa.

Per a l'aprenentatge interactiu es treballarà en **grup reduït**, dins del qual s'optimitzen les capacitats d'aprendre i els ritmes de feina, s'intercanvien coneixements, es millora el rendiment i es comparteixen responsabilitats. Es tracta d'assolir alhora objectius d'equip i de millorar el clima del grup quant a eficàcia i a convivència. La participació i la cooperació faciliten també el desenvolupament d'habilitats socials bàsiques.

Amb el **treball per projectes/tasques** la llengua es converteix en eina i matèria alhora. Les **quatre habilitats** s'usen durant el desenvolupament: l'alumne llegeix per consultar, per obtenir criteris lingüístics, per prendre notes, per reflexionar, per imaginar solucions, per proposar iniciatives...; escriu per resumir el que ha llegit, per aprendre a escriure, per recollir el que s'ha dit, per guiar el que dirà, per plasmar el que vol, per manifestar el que pensa...; escolta per comprendre unes regles, per participar en un debat, per esquematitzar unes idees, per seguir una lectura en veu alta...; parla per comunicar una reflexió, per llegir el que ha escrit, per comentar el que han escrit els altres, per valorar el que s'ha fet...

Els processos que genera la consecució de les tasques de la programació es corresponen plenament amb els que configuren una activitat d'**aprenentatge cooperatiu**:

- Posar-se d'acord sobre el que s'ha de realitzar.
- Decidir com es fa i què ha de fer cadascú.
- Realitzar els corresponents treballs o proves individuals.
- Discutir els trets d'allò que realitza o ha realitzat cadascú, en funció de criteris preestablerts, ja sigui pel professor o pel mateix grup.
- Valorar en grup els resultats, en funció dels criteris establerts amb anterioritat.

PROFESSORAT

El **paper del professor o professora** al centre i a l'aula no pot ser el de simple informador. Més aviat les seves funcions s'han de dirigir cap a:

- motivació, assessorament, orientació i ajuda dels alumnes

El professorat no és només l'expert, també el mediador i el motivador del procés d'ensenyament/aprenentatge.

- proposta d'activitats

- Proposar activitats per a la pràctica dels coneixements adquirits.
- Orientar les activitats d'aula i proposar actuacions d'abast més ampli en una organització flexible i dinàmica.
- Individualitzar l'ensenyament per atendre millor la diversitat.

- negociació argumentada del procés didàctic

- transmetre informació, actituds positives envers l'aprenentatge i valors per a la convivència.
- Promoure la reflexió sobre les activitats

- avaluació tot el procés d'aprenentatge.

- Ha de donar a conèixer al grup els objectius i els elements que permetran l'avaluació i ha d'ajudar els alumnes a autoavaluar-se i a reflexionar sobre el propi aprenentatge.
- Valorar la capacitat pròpia per realitzar de manera adequada una avaluació formativa i continuada
- Dur a terme l'elaboració de conclusions.

Tot el que hem dit s'ha d'entendre sense perjudici de la manera personal d'ensenyar que tingui el professor/-a i de la seva llibertat de càtedra, però aquesta tampoc s'ha d'entendre com una llicència que permeti obviar la programació.

ACTIVITATS

Activitats diverses. Treballarem d'una forma activa realitzant moltes activitats el més variades possibles i procurant que un percentatge considerable de les quals es faci en grup, ja que creiem que és la millor manera de posar en pràctica l'ús de la llengua, que és un dels principals objectius. Per a les activitats relacionades amb

<p>l'estudi literari utilitzarem poemes musicats i material audiovisual sempre que sigui possible.</p>
<p>Les activitats didàctiques que es duguin a terme hauran de tenir les següents característiques:</p> <ul style="list-style-type: none">
-Estar organitzades i seleccionades acuradament
-Afavorir l'aprenentatge constructiu i significatiu dels alumnes.
-Possibilitar l'aprenentatge funcional.
<p>Les activitats han de ser útils i multidisciplinars, han de potenciar l'autoestima i adequar-se als diferents ritmes d'aprenentatge. A més, han de preveure l'ús dels mitjans audiovisuals i informàtics, permetre el treball en grup i l'organització en tallers. Finalment, han de ser motivadores.</p>
<p>Les activitats, summament pràctiques, ajudaran l'alumne a desenvolupar les capacitats bàsiques de comprensió verbal, de raonament lògic, de recerca i selecció d'informació i de valoració crítica, i el conduiran a l'aprenentatge de continguts sobretot procedimentals i actitudinals.</p>
<p>Tot i això, no s'exclou la realització d'activitats per habitar els alumnes a potenciar l'ús dels mecanismes de la memòria.</p>
<p>Es primaran, en definitiva, les feines fetes individualment o en grup, i lliurades o corregides puntualment; les lectures, que fomentaran la comprensió i iniciació a la crítica; i els controls, que podran ser en ocasions d'autoavaluació i de coavaluació.</p>

- Materials i recursos didàctics.

Materials didàctics	
4t ESO	
Llibre de text	<i>Llengua Catalana i Literatura</i> . 4t ESO. Ed. Vicens Vives. ISBN: 978-84-682-3599-8
Llibres de lectura	Tirant lo Blanc. Joanot Martorell. Ed. Laertes.

	Mecanoscrit del Segon Origen. Manuel de Pedrolo. Ed. 62.
Quadern de classe	Quadern d'espiral i material necessari per complir les normes del quadern: bolígraf, llapis...
Altres recursos	Dossiers, google classroom, blocs, pàgina web, pissarra digital, material adaptat, Jocs de llengua...

4. Temporalització

Temporització continguts nuclears		CURS	4t ESO
1a avaluació	2a avaluació	3a avaluació	
Tipus de textos: -El text narratiu. L'heroi , l'antagonista i l'antiheroi. Estructura del text narratiu .Tipus de narrador i els diàlegs. El desplaçament temporal -El text expositiu. Definició i característiques. La didàctica d'aquests textos	Tipus de textos: - Els textos expositius: estructura i organització. Tipus de textos expositius -El text argumentatiu. Definició, tipus i estructura. -Arguments, contraarguments Recursos retòrics	Tipus de textos: -Els textos descriptius. Definició, característiques i estructura -Els textos instructius. Definició, característiques i estructura -Els textos professionals: la carta formal, el currículum vitae, la instància, etc.	
Morfosintaxi: -Els verbs irregulars L'oració. Tipus d'oracions i funcions sintàctiques -Els pronoms febles(I)	Morfosintaxi: -Els pronoms febles (II) -L'oració composta (coordinació i juxtaposició) -Les oracions subordinades adjectives	Morfosintaxi: -Les oracions subordinades substantives -Les oracions subordinades adverbials	
Ortografia: -Les grafies a/e en posició àtona -Les grafies o/u en posició àtona -La síl·laba, el diftong i el hiat	Ortografia: -L'accentuació -La dièresi -Les grafies s/ss/c/ç/sc/z	Ortografia: -Les grafies p/b, t/d, c/g -Les grafies g/j, tj/tg,x/ix, tx/ig -Les grafies b/v i la hac -Les grafies m/n, l/l.l, r/rr	
Lèxic: -La jardineria -La derivació. Els sufixos -La ciència	Lèxic: -La derivació(prefixos i infixos) -La composició -El llibre i la lectura Sociolingüística: -Les llengües romàniques	Sociolingüística: -La varietat estàndard -El contacte de llengües (I) -El contacte de llengües (II)	
Literatura: -La renaixença (romanticisme i naturalisme) -El modernisme -L'escola mallorquina -El noucentisme	Literatura: -Les avantguardes -El teatre del segle XX -La prosa del segle XX(I)	Literatura: -La prosa del segle XX(II) -La poesia a la segona meitat del segle XX -La literatura catalana actual	

5. Activitats i procediments d'ampliació i reforç.

- a) Les activitats s'adequaran al temps de què es disposa per treballar-les. S'ha d'intentar que la seva estructuració en parts s'avingui a les sessions de classe, sense que la interrupció en minvi l'efectivitat. Sempre s'ha de comptar amb un temps suficient per a l'explicació i per fer, si cal, consultes, aclariments, intervencions espontànies dels alumnes...
- b) Les activitats han de tenir aspectes "oberts" perquè puguin ser realitzades pels alumnes avantatjats i pels més endarrerits, sense que s'obstaculitzi el treball del grup-classe.
- c) Cada objectiu tindrà les activitats concretes corresponents per garantir-ne l'assoliment. De totes maneres, això no significa haver de crear activitats aïllades per a cada aspecte. Convé limitar, precisament, aquells exercicis específics d'ortografia, morfosintaxi..., deslligats d'altres elements de l'expressió escrita i oral.
- d) La classificació que nosaltres seguirem serà la següent:
  - D'introducció-motivació: per interessar, per implicar l'alumne en el tema
  - De coneixements previs: per conèixer les idees, opinions..., sobre el contingut en qüestió.
  - De desenvolupament: per conèixer els conceptes, procediments o actituds nous i enllaçar-los amb els ja coneguts.
  - De consolidació: per contrastar idees noves amb les prèvies, aplicant-hi els aprenentatges nous.
  - De reforç: per a alumnes amb necessitats especials.
  - De recuperació: per als alumnes que no han assolit els coneixements treballats.
  - D'ampliació: per als alumnes que han realitzat de manera satisfactòria les activitats de desenvolupament.

El professor ha d'escollir aquelles activitats que cregui més convenients per a cada unitat.

6. Avaluació

6.1. Criteris d'avaluació per nivells i estàndards d'aprenentatge avaluable

BLOC 1: COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic i laboral, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant.

1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal.

1.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

1.4. Distingeix les parts en les quals s'estructuren els missatges orals i la interrelació entre discurs i context.

1.5. Distingeix entre informació i opinió en missatges procedents dels mitjans de comunicació i entre informació i persuasió en missatges publicitaris orals, i identifica les estratègies d'emfatització i expansió.

1.6. Segueix i interpreta instruccions orals.

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, identifica l'estructura, la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant.

2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal.

2.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut de textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius, i emet opinions raonades i les relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.

2.5. Empra progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).

2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, expositius i argumentatius de forma clara, en recull les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

3. Comprendre el sentit global i la intenció de textos orals.

3.1. Escolta, observa i interpreta el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, i identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.

3.2. Reconeix i explica les característiques del llenguatge conversacional (cooperació, espontaneïtat, economia i subjectivitat) en les converses espontànies.

3.3. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat, col·loqui o conversa espontània tenint en compte el to emprat, el llenguatge que utilitza, el contingut i el grau de respecte cap a les opinions dels altres.

3.4. Identifica el propòsit, la tesi i els arguments dels participants, en debats, tertúlies i entrevistes procedents dels mitjans de comunicació audiovisual, i en valora de forma crítica aspectes concrets de la forma i el contingut.

3.5. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.

4. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...)

4.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i valora la claredat expositiva, l'adequació, la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.

4.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics (entonació, pauses, to, timbre, volum...) mirada, posicionament, llenguatge del cos, etc., gestió de temps i ajuda dels mitjans audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.

4.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i autoavaluació, a més de proposar solucions per millorar-les.

5. Valorar la llengua oral com a instrument d'aprenentatge, com a mitjà per transmetre coneixements, idees i sentiments i com a eina per regular la conducta.

5.1. Usa i valora la llengua com un mitjà per adquirir, processar i transmetre nous coneixements; per expressar idees i sentiments i per regular la conducta.

6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals o informals, de forma individual o en grup.

6.1. Fa presentacions orals de forma individual o en grup, planifica el procés d'oralitat, organitza el contingut, consulta fonts d'informació diverses, gestiona el temps, transmet la informació de forma coherent i aprofita vídeos, enregistraments o altres suports digitals.

6.2. Fa intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.

6.3. Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.

6.4. *Pronuncia amb correcció i claredat, modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.*

6.5. *Resumeix oralment exposicions, argumentacions, intervencions públiques..., en recull les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*

6.6. *Aplica els coneixements gramaticals a l'avaluació i la millora de l'expressió oral, reconeix en exposicions orals pròpies o alienes les dificultats expressives: incoherències, repeticions, ambigüitats, impropietats lèxiques, pobresa i repetició de connectors, etc.*

7. Conèixer, comparar, usar i valorar les normes de cortesia en les intervencions orals pròpies de l'activitat acadèmica, tant espontànies com planificades i en les pràctiques discursives orals pròpies dels mitjans de comunicació.

7.1. *Coneix, valora i aplica les normes que regeixen la cortesia en la comunicació oral.*

7.2. *Analitza críticament debats i tertúlies procedents dels mitjans de comunicació i hi reconeix la validesa dels arguments i en valora críticament la forma i el contingut.*

7.3. *Participa activament en els debats escolars, i respecta les regles d'intervenció, interacció i cortesia que els regulen, i utilitza un llenguatge no discriminatori.*

8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació i potenciar el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.

8.1. *Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.*

BLOC 2: COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

1. Aplicar diferents estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.

1.1. *Comprèn textos de diversa índole i posa en pràctica diferents estratègies de lectura i autoavaluació de la seva pròpia comprensió en funció de l'objectiu i el tipus de text, a més d'actualitzar coneixements previs, treballar els errors de comprensió i construir el significat global del text.*

1.2. *Localitza, relaciona i seqüencia les informacions explícites dels textos.*

1.3. *Infereix la informació rellevant dels textos, n'identifica la idea principal i les idees secundàries i s'hi estableixen relacions.*

1.4. *Construeix el significat global d'un text o de frases del text i en demostra una comprensió plena i detallada.*

1.5. *Fa connexions entre un text i el seu context, l'integra i l'avalua críticament i fa hipòtesis sobre aquest.*

1.6. *Comprèn el significat de paraules pròpies del nivell culte de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se amb exactitud i precisió.*

2. *Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos orals.*

2.1. *Reconeix i expressa el tema, les idees principals, l'estructura i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal, acadèmic, social, laboral i de relacions amb organitzacions, i també identifica la tipologia textual (narració, exposició...) seleccionada, l'organització del contingut i el format emprat.*

2.2. *Identifica els trets diferencials dels diferents gèneres periodístics informatius i d'opinió: notícies, reportatges, editorials, articles i columnes, cartes al director, comentaris i crítica.*

2.3. *Comprèn i explica els elements verbals i els elements no verbals i la intenció comunicativa d'un text publicitari que prové dels mitjans de comunicació.*

2.4. *Localitza informacions explícites en un text i les relaciona entre si i amb el context, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.*

2.5. *Interpreta el sentit de paraules, expressions, frases o petits fragments extrets d'un text en funció del seu sentit global.*

2.6. *Interpreta, explica i dedueix la informació donada en esquemes, mapes conceptuals, diagrames, gràfics, fotografies...*

3. *Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva que permeti identificar valoracions d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.*

3.1 *Identifica i expressa les opinions d'acord i desacord sobre aspectes parcials o globals d'un text.*

3.2 *Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.*

3.3 *Respecta les opinions dels altres.*

4. *Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i integrar-los en un procés d'aprenentatge continu.*

4.1. *Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.*

4.2. *Coneix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital, diccionaris de dubtes i irregularitats de la llengua, etc.*

4.3. *Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.*

5. *Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.*

5.1. *Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc.*

5.2. *Redacta esborranys de textos.*

5.3. *Escriu textos en diferents suports amb el registre adequat, organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.*

5.4. *Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees, estructura...) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació)*

5.5. *Avalua, amb l'ús de guies, la seva pròpia producció escrita, així com la producció escrita dels companys.*

5.6. *Reescriu textos propis i aliens i aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita.*

6. *Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.*

6.1. *Redacta amb claredat i correcció textos propis de l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral.*

6.2. *Redacta amb claredat i correcció textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius i s'adequa als trets propis de la tipologia seleccionada.*

6.3. *Utilitza diferents i variats organitzadors textuais en els escrits.*

6.4. *Resumeix el contingut de tot tipus de textos, recull les idees principals amb coherència i cohesió i les expressa amb un estil propi, i evita reproduir literalment les paraules del text.*

6.5. *Fa esquemes i mapes conceptuals que estructurin el contingut dels textos treballats.*

6.6. *Explica per escrit el significat dels elements visuals que puguin aparèixer en els textos: gràfics, imatges, etc.*

7. *Valorar la importància de la lectura i l'escriptura com a eines d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.*

7.1. *Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el pensament.*

7.2. *Emptra en els escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.*

7.3. *Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant la lectura i l'escriptura.*

7.4. *Coneix i utilitza eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dóna a conèixer els seus propis.*

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

1. *Reconèixer i explicar els valors expressius que adquireixen determinades categories gramaticals en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen, amb especial atenció a adjectius, determinants i pronoms.*

1.1. *Explica els valors expressius que adquireixen alguns adjectius, determinants i pronoms en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen.*

2. Reconèixer i explicar els valors expressius que adquireixen les formes verbals en relació amb la intenció comunicativa del text en el qual apareixen.

2.1. *Reconeix i explica els valors expressius que adquireixen les formes verbals en relació amb la intenció comunicativa del text en el qual apareixen.*

3. Reconèixer i explicar el significat dels principals prefixos i sufixos i les seves possibilitats de combinació per crear noves paraules, i n'identifica aquells que procedeixen del llatí i grec.

3.1. *Reconeix els diferents procediments per a la formació de paraules noves i explica el valor significatiu dels prefixos i sufixos.*

3.2. *Forma substantius, adjectius, verbs i adverbis a partir d'altres categories gramaticals i emprà diferents procediments lingüístics.*

3.3. *Coneix el significat dels principals prefixos i sufixos d'origen grecollatí i els utilitza per deduir el significat de paraules desconegudes.*

4. Identificar els diferents nivells de significat de paraules o expressions en funció de la intenció comunicativa del discurs oral o escrit en què apareixen.

4.1. *Explica tots els valors expressius de les paraules que guarden relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen.*

4.2. *Explica amb precisió el significat de paraules i usa l'accepció adequada en relació amb el context en el qual apareixen.*

5. Usar correctament i eficaçment els diccionaris i altres fonts de consulta, en paper o en format digital per resoldre dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i per progressar en l'aprenentatge autònom.

5.1. *Empra els diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital, resol eficaçment els dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i progressa en l'aprenentatge autònom.*

6. Explicar i descriure els trets que determinen els límits oracionals per reconèixer l'estructura de les oracions compostes.

6.1. *Transforma i amplia oracions simples en oracions compostes mitjançant connectors i altres procediments de substitució per evitar repeticions.*

6.2. *Reconeix la paraula nuclear que organitza sintàcticament i semànticament un enunciat, així com els elements que s'agrupen entorn d'aquesta.*

6.3. *Reconeix l'equivalència semàntica i funcional entre l'adjectiu, el substantiu i alguns adverbis amb oracions de relatiu, substantives i adverbials respectivament, transforma i amplia adjectius, substantius i adverbis en oracions subordinades i les insereix com a constituents d'una altra oració.*

6.4. *Utilitza de forma autònoma textos de la vida quotidiana per a l'observació, reflexió i explicació sintàctica.*

7. Aplicar els coneixements sobre la llengua per resoldre problemes de comprensió i expressió de textos orals i escrits i per a la revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens.

7.1. *Revisa els seus discursos orals i escrits i aplica correctament les normes ortogràfiques i gramaticals i reconeix el seu valor social per obtenir una comunicació eficient.*

8. Identificar i explicar les estructures dels diferents gèneres textuais amb especial atenció les estructures expositives i argumentatives per utilitzar-les a les seves produccions orals i escrites.

8.1. *Identifica i explica les estructures dels diferents gèneres textuais, amb especial atenció a les expositives i argumentatives, i les utilitza a les pròpies produccions orals i escrites.*

8.2. *Coneix els elements de la situació comunicativa que determinen els diversos usos lingüístics: tema, propòsit, destinatari, gènere textual, etc.*

8.3. *Describeix els trets lingüístics més excel·lents de textos expositius i argumentatius i els relaciona amb la intenció comunicativa i el context en el qual es produeixen.*

8.4. *Reconeix en un text, i utilitza a les produccions pròpies, els diferents procediments lingüístics per a l'expressió de la subjectivitat.*

9. Reconèixer en textos de diversa índole i usar a les produccions pròpies orals i escrites els diferents connectors textuais i els principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.

9.1. *Reconeix i utilitza la substitució lèxica com un procediment de cohesió textual.*

9.2. *Identifica, explica i usa diferents tipus de connectors de causa, conseqüència, condició i hipòtesi, així com els mecanismes gramaticals i lèxics de referència interna que proporcionen cohesió a un text.*

10. Reconèixer i utilitzar els diferents registres lingüístics en funció dels àmbits socials i valorar la importància d'emprar el registre adequat en cada moment.

10.1. *Reconeix els registres lingüístics en textos orals o escrits en funció de la intenció comunicativa i del seu ús social.*

10.2. *Valora la importància d'utilitzar el registre adequat en cada situació comunicativa i l'aplica en els seus discursos orals i escrits.*

11. Reconèixer els aspectes més elementals de la situació sociolingüística i legal de les llengües de l'Estat espanyol.

11.1. *Reconeix els conceptes que tenen relació amb els fenòmens de contacte de llengües: bilingüisme i conflicte lingüístic.*

11.2. *Coneix les lleis bàsiques que regulen la situació sociolingüística de les llengües de l'Estat espanyol.*

12. Apreciar les normes que regulen la situació democràtica entre parlants de les diverses llengües de l'Estat.

12.1. *Coneix la normativa que regula la situació democràtica entre parlants de les diferents llengües de l'Estat.*

13. Manifestar actituds de respecte cap a les llengües i els seus parlants i fer ús dels drets lingüístics.

13.1. *Desenvolupa actituds lingüístiques respectuoses.*

13.2. *Comprèn que els parlants són els protagonistes de la situació sociolingüística i*

participen activament en el procés de normalització o de substitució lingüística.

BLOC 4: EDUCACIÓ LITERÀRIA

1. Afavorir la lectura i comprensió d'obres literàries de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil.

1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gustos i aficions.

1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, en resumeix el contingut, n'explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

1.3. Desenvolupa progressivament el seu propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.

2. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts.

2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió mitjançant l'observació, l'anàlisi i l'explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

2.2. Reconeix i comenta la pervivència o evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg dels diversos períodes historioliteraris fins a l'actualitat.

2.3. Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, mitjançant l'observació, l'anàlisi i l'explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.

3. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els seus vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, i investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus i desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.

4. Comprendre textos literaris representatius del segle XIX als nostres dies i reconèixer la intenció de l'autor, el tema, els trets propis del gènere a què pertany i relacionar el seu contingut amb el context sociocultural i literari de l'època, o d'altres èpoques, i expressar la relació existent amb opinions personals raonades.

4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris representatius de la literatura del segle XIX als nostres dies, n'identifica el tema, en resumeix el contingut i n'interpreta el llenguatge literari.

4.2. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de

l'autor i el context i la pervivència de temes i formes i emet opinions personals raonades.

5. Redactar textos personals d'intenció literària segons les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

5.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats, segueix les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.

5.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els sentiments.

6. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, a més d'adoptar un punt de vista crític i personal i utilitzar les tecnologies de la informació.

6.1. Consulta i cita adequadament diverses fonts d'informació per desenvolupar per escrit, amb rigor, claredat i coherència, un tema relacionat amb el currículum de literatura.

6.2. Aporta en els seus treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries i les expressa amb rigor, claredat i coherència.

6.3. Empra recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per dur a terme els seus treballs acadèmics.

Basant-nos en els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge que marca el currículum, adaptant-los al perfil de l'alumnat del nostre centre, els concretam en els termes següents:

Mínims exigibles en acabar 4t d'ESO

Es consideraran criteris mínims per a 2n cicle d'ESO:

1. Tenir un hàbit de treball constant durant el curs, tant pel que fa a la feina dins l'aula, com a les tasques encomanades a casa.
2. Tenir una actitud respectuosa envers la llengua i esforçar-se per dominar-la tant oralment com per escrit.
3. Tenir una actitud positiva i participativa en les diferents activitats que es duguin a terme.
4. Utilitzar el català com a llengua vehicular a classe amb els companys i amb el professor/a, amb fluïdesa i un mínim de correcció.
5. Exposar oralment un tema, després d'una planificació prèvia, de manera lògica i ordenada i amb el llenguatge adequat a la intenció i a la situació comunicativa.
6. Llegir amb fluïdesa atenent a l'entonació i als signes de puntuació.
7. Produir textos escrits de tipologia diferent, amb ús de distintes tècniques de

comunicació, amb adequació, correcció, coherència i ben cohesionats a la situació comunicativa.

8. Reconèixer els principals elements lingüístics (text, oració, complements, pronoms, morfologia nominal i verbal).

9. Integrar en els textos escrits les normes ortogràfiques, morfològiques, sintàctiques i lèxiques, en benefici d'una plena comunicació.

10. Utilitzar la reflexió sobre els mecanismes de la llengua i els seus elements formals per a una millor comprensió dels textos aliens i per a la revisió i millora dels propis.

11. Identificar el gènere al qual pertany un text literari llegit, reconèixer els elements estructurals bàsics i els grans tipus de procediments retòrics que hi apareixen i emetre una opinió personal valorativa sobre el que s'ha llegit.

12. Produir textos amb intenció literària fent servir les estructures de gèneres i procediments retòrics estudiats.

13. Establir relacions entre obres, autors i moviments dels més rellevants de la història de la literatura catalana i els elements més remarcables del context cultural, social i històric on es desenvolupen.

14. Identificar els principals dialectes de la llengua catalana i integrar-los en una concepció globalitzadora de la llengua.

15. Identificar, localitzar i descriure fenòmens de contacte de la llengua catalana amb altres llengües.

16. Reflexionar sobre l'observació de diferents actituds lingüístiques en situacions escolars i exteriors a l'àmbit escolar.

17. Adquirir i utilitzar un lèxic adequat al contingut del curs.

18. Llegir les lectures proposades per al curs.

19. Presentar els treballs amb un mínim de correcció gramatical i amb cura formal.

6.3. Criteris de qualificació per nivells

La qualificació de l'alumnat s'ha de dur a terme tenint en compte els diferents elements del currículum. Els criteris de qualificació de les matèries són referent fonamental per valorar tant el grau d'adquisició de les competències bàsiques com el de la consecució dels objectius.

Els alumnes, des de l'inici del procés, han de conèixer els objectius i els criteris que s'aplicaran en l'avaluació dels seus aprenentatges. L'avaluació s'organitzarà a través d'activitats comunicatives en les quals s'integrin les destreses de comprensió i d'expressió, d'interacció i de mediació de la llengua oral i de la llengua escrita. Es valoraran els coneixements gramaticals de les llengües i la capacitat de reflexió lingüística. Convé igualment revisar el tractament dels errors, fomentar l'anàlisi i la valoració individual i compartida del que s'ha après, reflexionar sobre les estratègies d'aprenentatge que els són més adients i ensenyar-los a valorar i a gaudir dels nous aprenentatges.

En el procés d'avaluació contínua, quan el progrés d'un alumne o alumna no sigui l'adequat, s'han d'establir mesures de reforç educatiu. Aquestes mesures s'han d'adoptar en qualsevol moment del curs, tan aviat com es detectin les dificultats i s'han d'adreçar a garantir l'adquisició dels aprenentatges imprescindibles per continuar el procés educatiu.

Els pares i mares o tutors han de saber la situació acadèmica de l'alumne o alumna i les decisions relatives al procés que segueix, així com el seu progrés educatiu.

L'avaluació serà contínua i diferenciada i es durà a terme a través dels següents mètodes i activitats:

- a) Seguiment diari de la feina a classe.
- b) Valoració de treballs individuals i col·lectius.
- c) Realització de proves orals i escrites.
- d) Lectures.

Totes aquestes activitats apareixeran recollides en un dossier realitzat per l'alumne i serà la base per a l'avaluació. L'alumnat serà informat al començament del curs de la manera en què serà aplicada l'avaluació contínua en el procés d'aprenentatge.

Com no podia ser d'una altra forma, tota activitat acadèmica és susceptible de ser avaluada.

Per evitar qualsevol arbitrarietat i perquè el procediment tingui funcionalitat, haurà de

quedar clarament exposat que l' "avaluació contínua" haurà de ser entesa en un doble sentit: per una banda, com a acumulativa, quant a conceptes i procediments, el coneixement del quals podrà ser valorat en qualsevol moment (el coneixement de la llengua i la competència en el seu ús no són aliens a la recurrència i a la referencialitat de molts dels seus elements); per altra banda, com a "continuada", és a dir, l'activitat quotidiana formarà part de l'avaluació de l'alumnat.

La qualificació per nivells es farà de la següent manera:

1. L'avaluació serà contínua, basada en els continguts programats, i fomentada en els progressos individuals. Es valoraran totes les manifestacions de treball personal: oral i escrites, individuals i col·lectives, fetes a classe o a fora; la puntualitat en la realització de les tasques; la bona disposició i l'actitud, i els recursos emprats en l'elaboració de les tasques personals, controls i exàmens.

2. La qualificació de cada trimestre s'establirà segons els percentatges següents:
4t d'ESO:

a)70%: exàmens, lectures obligatòries i proves orals.

b)20%: feina diària, quadern, treballs.

c)10%: actitud, participació, respecte.

3. Les errades ortogràfiques penalitzaran un màxim de 2 punts, a raó de 0,1 per falta comesa. Les greus es poden penalitzar fins a 0,5 per falta.

4. Hi haurà dues lectures obligatòries, als dos primers trimestres, les quals seran avaluades segons una prova, ressenya, treball... A més també es podran realitzar lectures voluntàries. Aquestes lectures voluntàries, comptaran 0,25 cadascuna, nota que se sumarà a la nota final de cada avaluació, amb un màxim d'un punt (4 lectures per trimestre). Els alumnes hauran de triar les lectures d'un llistat que se'ls facilitarà a principi de curs. Una vegada llegida la lectura els alumnes hauran de presentar una fitxa de lectura i, si el professor ho creu convenient, es podrà fer una prova oral i/o escrita per comprovar que l'alumne ha llegit la lectura.

5. No hi haurà proves de recuperació sobre els continguts al llarg del curs. Només n'hi haurà en casos d'excepcionalitat i a criteri del professor. Al mes de juny es podran dur a terme les recuperacions que el professor cregui oportunes
6. La qualificació final del curs es traurà del conjunt de trimestres. Ara bé, serà condició indispensable aprovar el darrer trimestre, ja que és avaluació contínua.
7. Per poder fer una mitjana dels exàmens, a fi de treure'n la nota del trimestre, s'ha d'haver aconseguit, com a mínim, un 3 de cadascun dels exàmens. Així mateix, també s'ha de treure, com a mínim, un 3 de la resta d'apartats qualificables.
8. La nota de recuperació de setembre serà com a molt un 5.
9. És indispensable, per superar l'assignatura, la utilització, en tot moment, ja sigui oralment o escrit, de la llengua catalana. Si no és així, es considerarà que no se supera l'assignatura.

6.4. Procediments d'avaluació

En aquest aspecte, ha de facilitar el control, la detecció d'errades i la correcció de:

La intervenció del professor com a organitzador de les activitats d'aprenentatge.

L'adequació dels materials, activitats i metodologies als objectius proposats.

La coordinació de l'equip de professors.

I, en general, la pertinència dels continguts que conformen el currículum.

Aquesta avaluació dels processos d'aprenentatge, i en darrer terme de la mateixa programació necessita de la participació dels alumnes. No basta amb exposar-li què i com es pretén que millorin la seva competència comunicativa, sinó que s'ha de discutir les raons que ens han conduït al model de programació que presentem, estar oberts a possibles crítiques i suggeriments, i abandonar possibles activitats que no donin resultat, o incorporar variants que ells, els alumnes, puguin proposar. És convenient realitzar alguna sessió de valoració de la feina realitzada al final de cada trimestre per estudiar el funcionament parcial de la programació, examinant punt per punt els encerts i les errades l'origen de les quals se sospita que no estigui ni en els discents ni en els docents. A més, recordar amb insistència la raó, la causa del que

s'està fent en cada moment té molta importància.

L'avaluació serà contínua i diferenciada, com s'ha dit abans, i es durà a terme a través dels següents mètodes i activitats:

- Seguiment diari de la feina a classe.
- Valoració de treballs individuals i col·lectius.
- Realització de proves orals i escrites.

6.5. Criteris i procediments de recuperació de pendents

Els criteris i els procediments de recuperació de les matèries pendents de cursos anteriors (1r, 2n o 3r d'ESO) són un dels següents:

- Aprovar la 1a i 2a avaluació del curs vigent i/o aprovar el curs actual. Queden exclosos d'aquesta mesura els alumnes que participen de programes especials com: ALTER, formació professional bàsica i d'altres.
- Aprovar la prova de pendents que es farà durant el tercer trimestre.

6.6. Criteris de promoció i titulació. Vegeu PGA

7. Ensenyaments globalitzats (transversalitat).

Es realitzaran activitats (participació en col·loquis, xerrades, organització o participació en jornades de solidaritat internacional...) relacionades amb temes transversals que puguin sorgir al llarg del curs. La selecció de textos o lectures també pot anar encaminada a tractar dins l'aula els diferents temes transversals.

8. Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències.

Amb el terme *competència* es fa referència no únicament als sabers, sinó també a les habilitats i a les actituds. Es refereix, per tant, a la capacitat per integrar els coneixements adquirits (saber) amb la capacitat de fer de cada un (saber fer) per actuar de manera idònia en situacions diverses. Incorpora a més el saber ser i el saber estar. Suposa, així, la barreja de coneixements, destreses pràctiques, valors, motivacions, sensibilitats i factors socials que conjuntament possibiliten actuar amb eficàcia.

Amb la denominació competències bàsiques es fa referència a les competències que,

al mateix temps que afavoreixen el desenvolupament personal i social, milloren la capacitat d'aprenentatge al llarg de la vida, tot integrant i vinculant el que se sap en situacions noves i imprevistes (aprendre a aprendre).

En el marc de les propostes de la Comissió Europea d'Educació s'han establert vuit competències claus, la primera de les quals és la *competència en comunicació lingüística*.

La *competència en comunicació lingüística* es refereix a l'ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita, de representació, d'interpretació i de comprensió de la realitat, de construcció del coneixement i d'organització i regulació del propi pensament, de les emocions i dels comportaments.

Els coneixements, les habilitats i les actituds permeten comunicar i expressar idees, manifestar opinions, acords o desacords, negociar significats, generar idees noves i compartir criteris, construir un discurs coherent i cohesionat, decidir i argumentar, llegir i entendre, escoltar, mitjançar i conversar plenament. D'altra banda, llegir i escriure permet cercar informació, seleccionar-la, classificar-la, relacionar-la i interpretar-la. Facilita la descoberta del món, dels coneixements i de la creació literària. Aprendre a comunicar-se necessita reflexionar sobre el funcionament del llenguatge i tenir a l'abast els recursos expressius adequats al context, als destinataris o interlocutors i a la intenció comunicativa. Possibilita l'ús funcional de la llengua i desenvolupa també l'autosuficiència, l'autoestima i actituds positives envers un mateix, els altres i la societat.

El currículum d'aquestes dues matèries, pel fet de tenir com a objectiu el desenvolupament de la capacitat per interactuar de manera competent mitjançant el llenguatge en les diferents esferes de l'activitat social, contribueix de manera decisiva al desenvolupament de tots els aspectes que conformen la *competència en comunicació lingüística*. A més, les habilitats i estratègies per a l'ús d'una llengua determinada i la capacitat per prendre la llengua com objecte d'observació, encara que s'adquireixin des d'una llengua, es transfereixen i s'apliquen a l'aprenentatge d'altres. Aquest aprenentatge contribueix, al mateix temps, a augmentar la competència sobre l'ús del llenguatge en general.

S'aprèn a parlar i a escoltar, a llegir i escriure per a la interacció comunicativa, però també per adquirir nous coneixements: el llenguatge, a més d'instrument de comunicació, és un mitjà de representació del món i és la base del pensament i del

coneixement. L'accés al saber i a la construcció de coneixements mitjançant el llenguatge es relaciona directament amb la competència bàsica d'*aprendre a aprendre*. Així mateix, els continguts de reflexió sobre la llengua recullen un conjunt de coneixements conceptuals (metallenguatge gramatical) i procedimentals (capacitat per analitzar, contrastar, ampliar i reduir enunciats mitjançant l'ús conscient de certs mecanismes gramaticals; substituir elements de l'enunciat per altres de gramaticalment equivalents; utilitzar diferents esquemes sintàctics per expressar una mateixa idea; diagnosticar errors i reparar-los, etc.) que s'adquireixen en relació amb les activitats de comprensió i composició de textos i que es reutilitzen per optimitzar l'aprenentatge lingüístic, és a dir, per aprendre a aprendre llengua.

D'altra banda, aprendre a usar la llengua és també aprendre a analitzar i resoldre problemes, traçar plans i emprendre processos de decisió, ja que una de les funcions del llenguatge és regular i orientar la nostra pròpia activitat. Per això, l'adquisició d'habilitats lingüístiques contribueix a progressar en la *iniciativa personal* i en la regulació de la pròpia activitat amb *autonomia* progressiva.

En les matèries de llengua, les tecnologies de la informació i de la comunicació són un instrument de comunicació oral i escrita. Aquestes dues matèries contribueixen al *tractament de la informació i competència digital* perquè proporcionen coneixements i destreses per a la recerca i selecció d'informació rellevant d'acord amb diferents necessitats, així com per a la seva reutilització en la producció de textos orals i escrits propis. La recerca i selecció de moltes d'aquestes informacions requerirà, per exemple, l'ús adequat de biblioteques o la utilització d'Internet, la realització guiada d'aquestes recerques constituirà un mitjà per al desenvolupament de la *competència digital*. A això hi contribueix també el fet que els currículums incloguin l'ús de suports electrònics en la composició de textos de manera que puguin acomplir-se més eficaçment algunes operacions que intervenen en el procés d'escriptura (planificació, execució del text, revisió, etc.) i que constitueixen un dels continguts bàsics d'aquestes matèries. També pot contribuir al desenvolupament d'aquesta competència l'ús dels nous mitjans de comunicació digitals que impliquen un ús social i col·laboratiu de l'escriptura i dels coneixements.

L'aprenentatge de les llengües, entès com el desenvolupament de la competència comunicativa, contribueix decisivament al desenvolupament de la *competència social i ciutadana*, entesa com un conjunt d'habilitats i destreses per a les relacions, la

convivència, el respecte i l'enteniment entre les persones. En efecte, aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres, a comprendre el que aquests transmeten i aproximar-se a altres realitats. D'altra banda, l'educació lingüística té un component estretament vinculat amb aquesta competència: la constatació de la varietat dels usos de la llengua, la diversitat lingüística i la valoració de totes les llengües com a aptes per igual per exercir les funcions de comunicació i de representació. També es contribueix des de les dues matèries a aquesta competència en la mesura que s'analitzen les maneres mitjançant les quals el llenguatge transmet i sanciona prejudicis i imatges estereotipades del món, per tal de contribuir a l'eradicació dels usos discriminatoris del llenguatge.

En aquestes matèries la lectura, la interpretació i la valoració de les obres literàries contribueixen de manera rellevant al desenvolupament d'una *competència artística i cultural*, entesa com a aproximació d'un patrimoni literari, i a uns temes recurrents que són expressió de preocupacions essencials de l'ésser humà. La seva contribució serà més rellevant si es relacionen l'estimació de les manifestacions literàries amb altres manifestacions artístiques, com ara la música, la pintura o el cinema. Aquesta competència també permet procurar que el món social de la literatura (autors, crítics, accés a biblioteques, llibreries, catàlegs o la presència de la literatura a la premsa) adquireixi sentit per a l'alumnat.

Tractament de les competències clau a les matèries

COMPETÈNCIA CLAU	COM LA TREBALLAM A LA NOSTRA MATÈRIA? (ítems generals)
Comunicació lingüística	<p>La competència en comunicació lingüística suposa parlar i escoltar, llegir i escriure, comprendre i opinar. A partir d'aquests sis procediments, els continguts han d'anar dirigits a l'adquisició d'aquelles habilitats que configuren aquesta competència: comprensió de textos orals i escrits i elaboració d'escrits amb correcció gramatical, ortogràfica i lèxica. Podem estructurar la competència lingüística en:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>La comprensió oral</u>: exposicions orals, entendre textos orals, relacions interpersonals... - <u>La comprensió escrita</u>: entendre qualsevol escrit adequat al context i de diferent tipologia. - <u>L'expressió oral i expressió escrita</u>: produccions de discursos orals i escrits diversos que siguin coherents, cohesionats i adequats a les diferents situacions comunicatives. - <u>La interacció oral</u>: respecte de les normes reguladores dels

	intercanvis comunicatius.
Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia	<p>Aquesta competència no es tracta de forma explícita a la matèria, però, així i tot, la podem treballar de la següents manera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Recompte de sil·làbic que ens ajuda a classificar les paraules. - Ajuda a entendre la complexitat de les combinacions sintàctiques, ja que és necessari el raonament lògic al voltant del qual s'estructuren les matèries científiques. - Fer el recompte numèric dels exàmens i els percentatges finals de l'assignatura.
Competència digital	<p>Recull el conjunt de coneixements, capacitats, destreses i habilitats, a més de valors i actituds, per a la utilització estratègica de la informació i la comunicació de contextos i amb eines propis de les tecnologies digitals. Treballam aquesta competència dins l'aula de la següent manera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saber cercar, seleccionar i interpretar les informacions de manera crítica que arriben per suports digitals a l'hora de realitzar treballs de recerca... - Ús de les taules i ordinadors. - Ús del Classroom i altres eines de suport digital com a plataformes digitals que serveixen com a eines de comunicació entre els alumnes i els professors.
Aprendre a aprendre	<p>Treballarem aquesta competència de la següent manera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utilitzar els coneixements previs d'un tema determinat per saber d'on partim i fins allà on volem arribar. - Desenvolupar un aprenentatge de cada vegada més autònom, corregint els exàmens, treballs... individualment i en grup. - Fomentarem la capacitat de motivació per aprendre. - Farem activitats en les quals els alumnes aprenguin a autoavaluar-se.
Competències socials i cíviques	<p>Treballarem aquesta competència de la següent manera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Desenvolupar les habilitats i destreses per a les relacions, la convivència, el respecte i la capacitat d'entendre's a les societats democràtiques. Aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres. - Aprendre la llengua i les seves varietats ajudarà a l'alumne a prendre consciència del seu lloc com a individu integrat dins una societat regida per uns valors ètics i culturals que s'expressen mitjançant la paraula. - Treball en diferents equips cooperatius. - Llegir i comprendre diferents textos de temàtica variada.

	<ul style="list-style-type: none"> - Realitzar treballs per projectes on els alumnes utilitzaran les habilitats lingüístiques adquirides per crear, explicar, analitzar críticament, autoavaluar propostes pròpies...
Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor	Treballarem la competència de la següents manera: <ul style="list-style-type: none"> - Treball per projectes per potenciar la seva autonomia, el treball en grup...
Consciència i expressions culturals	Treballarem la competència de la següents manera: <ul style="list-style-type: none"> - Lectura de textos i obres completes d'intenció literària - Analitzar aquests textos i extreure'n temes i tòpics de validesa universal. - Crear produccions pròpies a partir de les vivències i sentiments dels alumnes. - També relacionarem la literatura amb el context sociocultural dels textos i dels autors.

9. Adaptacions necessàries per atendre l'alumnat NESE

9.1 Plans d'actuació

4t d'ESO: No hi ha grups flexibles ni de desdoblament. A 4t d'ESO els alumnes que estan dins el PRAQ tenen un grup reduït i una atenció individualitzada.

9.2 Criteris per a l'elaboració de les adaptacions curriculars

Amb l'objectiu d'establir una programació que s'ajusti a la realitat del nostre alumnat haurem de fer una valoració de les seves característiques segons els paràmetres següents:

Què valorem: situació econòmica i cultural de la família, rendiment de l'alumne en l'etapa anterior, personalitat, aficions i interessos...

Com obtindrem la informació: qüestionari previ a l'alumnat, entrevista individual, anàlisi de l'expedient escolar de Primària...

Les adaptacions curriculars suposaran canvi en el currículum amb la finalitat d'atendre les diferències individuals del nostre alumnat.

Dins les adaptacions curriculars diferenciarem dos models de resposta en funció de les situacions de diferent naturalesa que trobarem:

- Adaptacions per a alumnes amb necessitat de suport educatiu. Els casos en què hi hagi dificultats serioses perquè un alumne assoleixi els objectius corresponents al seu nivell implicaran també una consideració especial i hauran de conduir al disseny d'un currículum individual. El mateix passarà amb alumnes que estiguin per damunt del ritme general de la classe.
- Adaptacions sobre la programació didàctica general. No afecten els aspectes prescriptius del currículum. Tracten, senzillament, de facilitar el procés educatiu de cada alumne considerat individualment.

Les adaptacions que es preveuen es refereixen als aspectes següents: agrupaments, continguts, activitats, metodologia, materials utilitzats, procediments i instruments d'avaluació.

L'objectiu últim ha de ser intentar proporcionar a cada alumne la resposta que necessita en funció de les seves necessitats i també les seves limitacions, tractant sempre que aquesta resposta s'allunyi el menys possible de les que són comunes a tot l'alumnat.

L'alumnat amb necessitat de suport educatiu es beneficiarà d'un tractament individualitzat a través de les adaptacions curriculars següents:

- Canvis metodològics
- Prioritat en alguns objectius i contingut
- Modificacions en el temps d'assoliment dels objectius
- Adequacions en els criteris d'avaluació en funció de les seves dificultats específiques.

Malgrat tot, el seu major o menor allunyament del currículum bàsic dependrà de l'avaluació i el diagnòstic previ de cada alumne que ha de fer el Departament d'Orientació.

L'atenció a l'alumnat d'incorporació tardana es fa dins el Programa d'Acollida Lingüística i Cultural (PALIC), aquest curs el departament de català compta amb 8 hores de PALIC. A més dels professors del Departament, aquest alumnat serà atès per na Catalina Pons, professora externa al centre, i na Fanny Vallori del departament d'orientació. Cada professor del departament farà un seguiment dels alumnes de PALIC que tengui dins l'aula.

9.3. Mesures individuals de suport

Tenint en compte els informes que ens proporciona el departament d'orientació, tendrem en compte els següents punts a l'hora d'adoptar les mesures individuals de suport:

- Per als alumnes amb necessitats educatives no determinades com a NESE: adaptacions curriculars no significatives.
- Per als alumnes amb necessitats educatives valorats com a NESE: adaptacions curriculars no significatives (que es determinaran a l'informe NESE). *Vegeu l'annex 1.*
- Per als alumnes amb NEE, per als alumnes d'IT, en el cas que desconeguin les 2 llengües oficials, i/o per als alumnes amb un desfasament curricular de 2 o més cursos i un nivell de competència que no els permeti assolir els objectius de l'etapa: adaptacions curriculars significatives. Els estàndards d'aprenentatge seran la base per considerar si l'alumne té assolits els objectius de l'assignatura. A partir d'ells s'elaboraran els objectius adaptats amb el requisit de presentar un desfasament de 2 o més cursos.

10. Activitats complementàries i extraescolars del departament

Pendent de concretar. Durant el curs es podran programar activitats complementàries relacionades amb els continguts de la matèria a criteri del professorat i segons l'oferta.